

Іван СИНЯК (Київ)

ПРИСЯЖНИЙ СПИСОК НАЙМАНОГО ВІЙСЬКА ГЕТЬМАНЩИНИ 1718 РОКУ ЯК ІСТОРИЧНЕ ДЖЕРЕЛО

На сьогоднішній день однією з нагальних потреб української історичної науки є введення до наукового обігу обліково-статистичної документації часів Гетьманщини. Це дає змогу в певній мірі відтворити персональний склад гетьманських полків та найманців, його кількісний потенціал, соціальну стратифікацію, а також, що не менш важливо, генеалогічну складову. Частково дати відповідь на поставлені питання зможуть присяжні списки населення Лівобережної України, в яких фіксувалися за становою приналежністю імена та прізвища осіб, які засвідчили вірність потенційному або новому монарху Російської імперії.

Попри зацікавленість істориків проблематикою найманого гетьманського війська¹, вивчення присяжних реєстрів і публікація подібних джерел, де представлено охотницьке військо, не знайшли свого відображення в українській історичній науці. Винятком є хіба що робота О. Сокирка, який уважно

¹ *Стороженко Н.* Охочекомонный полковник Илья Федорович Новицкий // Киевская старина. – 1885. – № 7. – С. 431–457; *Лазаревский А.* Для истории компанейских полков // Там само. – 1901. – № 10. – С. 10–12; *Соколовский М.* К генеалогии компанейских или охочекомонных полков (1668–1775 гг.) // Журнал императорского Русского военно-исторического общества. – 1913. – № 4. – С. 202–206; *Модзалевский В.* К истории компанейских полков // Труды Черниговской губернской ученой архивной комиссии. – Чернигов, 1915. – Вып. 11. – С. 180–182; *Дядиченко В. А.* Компанійські полки // Радянська енциклопедія історії України. – К., 1970. – Т. 2. – С. 432; *Майборода С.* Охотницькі полки // Там само. – К., 1971. – Т. 3. – С. 304; *Заруба В.* Архів компанійського полковника Іллі Новицького // Київська старовина. – 1992. – № 4. – С. 12–19; *його ж.* Охотницьке (наймане) військо на Лівобережній Україні в останній чверті XVII ст. // Записки наукового товариства ім. Шевченка (далі – ЗНТШ). – Львів, 1993. – Т. 225. – С. 232–257; *його ж.* Охочекомонний полковник Ілля Новицький та його архів // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 1993. – Вип. 1. – С. 21–38; *Сокирко О. Г.* Відносини Запорозької Січі та Гетьманщини в світлі документів архіву охочекомонного полковника І. Новицького // Запорозьке козацтво в українській історії, культурі та національній самосвідомості: Матер. міжнар. наук. конфер. – К.; Запоріжжя, 1997. – С. 290–296; *Федорук А.* “Затяжне” військо Гетьманщини в 50 – 60-х рр. 17 ст. // Наукові записки з української історії: Зб. наук. пр. – Переяслав-Хмельницький, 1999. – Вип. 9. – С. 40–49; *його ж.* Про участь українського найманого (охотницького) війська у битві під Конотопом 1659 р. // Питання історії нового та новітнього часу: Зб. наук. статей. – Чернівці, 2000. – Вип. 7. – С. 58–68.

вивчив і проаналізував присяжні списки населення Гетьманщини 1676 і 1682 рр.². Більше того, дослідник в додатку опублікував реєстр компанійських полків Іллі Новицького і Якова Павловського та сердюцького Василя Іваня³. Інформативні можливості присяг 1676 і 1682 рр. історик використав у своїй фундаментальній праці, присвяченій найманому війську Української козацької держави⁴. Однак присягам компанійського і сердюцького війська у постмазепинський період не надавалося належного значення. Тому метою даної публікації є розкрити інформативний потенціал присяжного списку найманого війська Гетьманщини 1718 р.

Поява присяжного списку 1718 р. була зумовлена вибором Петром I своїм наступником молодшого сина монарха Петра Петровича. В один день з оприлюдненням царського маніфесту “Об отрешении от наследия его царского величества перворожденного сына царевича Алексея Петровича” від 3 лютого 1718 р.⁵ було надруковано тексти присяг на вірність потенційному монарху⁶.

Присяжний список найманого війська Гетьманщини 1718 р. охоплює компанійські полки Карпа Часника, Василя Чуги, Андрія Ковбаси та сердюцький Гаврила Бурляя.

Документацію присяжного списку найманців можна поділити на *тексти присяг* (3 документи, під якими ставилися підписи) та *іменні реєстри*. Перші представлені автографами представників двох компанійських (Карпа Часника та Андрія Ковбаси) і сердюцького полку Гаврила Бурляя. Щодо текстів присяг або “клятвенных обещаний” (як зазначено на самому документі), тут дотримано принцип “земляцтва” та “старшинства” при формуванні порядку підписів. Під присяжними текстами найманого козацького війська відклалися автографи полкових і сотенних старшин відповідного полку. Прикметно, що у випадку з компанійськими полками підписантами під присяжними текстами була виключно полкова та сотенна старшина, без полковників⁷. Натомість сердюцький полк уособлював лише автограф очільника полку Гаврила Бурляя, а підписи полкової та сотенної старшини відсутні⁸.

Підписи старшини засвідчували духовенство (старшина полку Андрія Ковбаси⁹) або військові канцеляристи (полковник Гаврило Бурляй, підпис якого засвідчив його син, військовий канцелярист Карпо Бурляй¹⁰). Старшина

² Сокирко О. Г. Присяжні книги Війська Запорізького 1676 та 1682 років // Записки НТШ. – Львів, 2008. – Т. 256. – С. 561–574.

³ Там само. – С. 571–574.

⁴ Сокирко О. Лицарі другого сорту. Наймане військо Лівобережної Гетьманщини 1669–1726 рр. – К., 2006. – 280 с.

⁵ Полное собрание законов Российской империи. – СПб., 1830. – Т. V. – № 3151. – С. 534–539.

⁶ Російський державний архів давніх актів (далі – РДАДА). – Ф. 140. – Оп. 1. – Спр. 35. – Арк. 1.

⁷ Там само. – Арк. 1–3.

⁸ Там само. – Арк. 3.

⁹ Там само. – Арк. 2.

¹⁰ Там само. – Арк. 3.

Присяжний список найманого війська Гетьманщини 1718 року...

полку Карпа Часника підписувалася власноруч. Це не викликає подиву, оскільки з чотирьох підписантів троє обіймали посади писарів¹¹.

Куди більш інформативними є іменні реєстри. Присяжний список найманців є першими більш-менш повним переписом найманого війська у помазепинську добу. Полки подані не цілісно, а по частинах. Так, полк Карпа Часника розбитий на 3 складові: основна частина, де представлена переважна частка вояків на чолі з полковником¹², друга складова – це сотня Василя Йосифовича, яка перебувала на заставах¹³, і третя – сотні Федора Нестеренка і Левенця, які дислокувалися відповідно у Василькові та на Плисецькій заставі¹⁴. Реєстр компанійського полку Василя Чуги складається з двох частин: основної, де подано переважну більшість компанійців¹⁵, і переліку товариства, яке дислокувалося у Гадяцькому полку¹⁶. Аналогічну структуру має реєстр полку Андрія Ковбаси: одну з частин формує полкова старшина та козаки разом з молодиками¹⁷, інша – сотня Павла Неверовського¹⁸. Дві складові характерні також для реєстру сердюцького полку Гаврила Бурляя¹⁹.

Окремим реєстром іде підрозділ наказного полковника Василя Родіоновича²⁰. Враховуючи, що даний присяжний список подає комплексно всі компанійські (охочекомонні) полки у помазепинську добу (Ковбаси, Часника, Чуги або Тонконога), то даний полк не може бути самотійною військовою одиницею. Ймовірно, підрозділ Василя Родіоновича був складовою полку Василя Чуги. Зокрема, більша частина компанійців цього підрозділу на початку 30-х років XVIII ст. значаться у полку, який у 1718 р. очолював наказний полковник Григорій Тонконог (“Чужинний” полк)²¹. Орільська застава, у контексті якої згадується дана частина компанійського війська, принаймні на початку 30-х років перебувала у зоні відповідальності саме полку Василя Чуги²². Ці факти свідчать про відомчу підпорядкованість підрозділу Василя Родіоновича “Чужинному” полку.

Цінні відомості присяжний список козацьких найманців подає про місця дислокації полків, а також окремих їхніх підрозділів: найманців для присяги скликали до найближчої церкви, а наприкінці кожного іменного списку зазначалися священик, назва церкви та населений пункт.

Основна частина козаків компанійського полку Карпа Часника дислокувалася у Києві або поблизу нього. На це вказує засвідчення їхньої присяги

¹¹ Там само. – Арк. 1.

¹² Там само. – Арк. 4–7.

¹³ Там само. – Арк. 8.

¹⁴ Там само. – Арк. 8 зв.

¹⁵ Там само. – Арк. 11–12.

¹⁶ Там само. – Арк. 9–10; Загалом, як зауважив О. Сокирко, Василь Чуга був колишнім полковником “Чужинного” полку, а очолював цю військову одиницю на цей час наказний полковник Григорій Тонконог (Сокирко О. Лицарі другого сорту. – С. 151).

¹⁷ РДАДА. – Ф. 140. – Оп. 1. – Спр. 35. – Арк. 17.

¹⁸ Там само. – Арк. 18.

¹⁹ Там само. – Арк. 21–25.

²⁰ Там само. – Арк. 13 зв.–15.

²¹ ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 4309. – Арк. 14–17.

²² Там само.

вчителем богослов'я Братського колегіуму ієромонахом Йосафом Томиловичем²³. Частини сотень Василя Йосифовича, Левенця та Федора Нестеренка, очолювані відповідно курінними отаманами Якимом Ігнатенком, Грицьком Андрієнком та сотенним хорунжим Тимошем Цомкалом, були розквартировані у містечках Білогородка, Васильків і на Плесецькій заставі або поблизу них. Про це свідчать підписи білогородського і васильківського духовенства²⁴.

Компанійській полк полковника Василя Чути дислокувався на території трьох полків Гетьманщини. Основна частина на чолі з наказним полковником Григорієм Тонконогом була розквартирована на території Лубенського полку, поблизу містечка Чигирин-Діброва, що засвідчує приведення козаків цієї частини до присяги священником даного населеного пункту Павлом Семеновим²⁵. Частину “Чужинного” полку на чолі з ротмістром Федором Кравчиною було розквартировано на території Гадяцького полку в районі Гадяча, що видно з особистого засвідчення документа гадяцьким протопопом Симеоном Васильовичем²⁶. Зрештою, підрозділ сотника і наказного полковника Василя Родіоновича розміщувався у Полтавському полку на заставі при р. Оріль поблизу містечка Маячка. Цю складову військову одиницю “Чужинного” полку привів до присяги місцевий священник Григорій Малохоновський²⁷.

Принаймні на території двох полків, Миргородського та Переяславського, дислокувалися частини охочекомонного (компанійського) полку Андрія Ковбаси. Одна, очолювана хорунжим Тимофієм Білоусенком, розміщувалася неподалік Кременчука. Друга, на чолі із сотниками Павлом Неверовським, квартирувала поблизу Переяслава. Це доводять підписи кременчуцького та переяславського духовенства під присяжними списками²⁸.

Проте лише частково можна відтворити дислокацію сердюків у зв'язку з відсутністю даних про священника, який приводив до присяги основний контингент полку Гаврила Бурляя²⁹. Інша його структурна одиниця, дислокована на території Чернігівського полку, перебувала постоем поблизу містечка Сосниця, що доводить підпис духовного намісника цього населеного пункту Іоанна Пилиповича³⁰.

О. Сокирко, який комплексно дослідив історію найманого гетьманського війська 1669–1726 рр., слушно зауважив поділ полку на сотні та курені, які, у свою чергу, називалися за іменами своїх сотників, а у 20-х роках XVIII ст. позначалися цифрами³¹. Як видно з присяжного списку, назви сотень найманого війська у цей час були як іменні, так і числові: приміром,

²³ РДАДА. – Ф. 140. – Оп. 1. – Спр. 35. – Арк. 7 зв.

²⁴ Там само. – Арк. 8–8 зв.

²⁵ Там само. – Арк. 12 зв.

²⁶ Там само. – Арк. 10 зв.

²⁷ Там само. – Арк. 15 зв.

²⁸ Там само. – Арк. 17, 18 зв.

²⁹ Там само. – Арк. 21–22.

³⁰ Там само. – Арк. 25.

³¹ Сокирко О. Лицарі другого сорту. – С. 151–152.

Присяжний список найманого війська Гетьманщини 1718 року...

“сотня вторая”, “сотня третья”, “сотня четвертая”³², “сотня Василева” (сотня Василя Йосифовича)³³, “сотня Федора Нестеренка”, “сотня Левенця”³⁴.

Джерело подає й певні дані про кількість сотень у найманих полках. У полку Карпа Часника значаться 4 сотні³⁵. Це узгоджується з висновками О. Сокирка, що в компанійських полках нараховувалося від 3-х до 5-ти сотень³⁶, а станом на 1726 р. – лише 3 сотні³⁷. В обох підрозділах полку Гаврила Бурляя було по 4 сотні³⁸. За підрахунками О. Сокирка, станом на 1726 р. їхня кількість становила близько 5³⁹.

Трохи більше відомостей подає присяжний список про кількість куренів, які формували сотню. Їхня кількість у межах кожної сотні компанійських полків могла бути різною. Зокрема, у того ж Карпа Часника у 1-й сотні було 4 курені, у 2-й – 3, 3-й – 5 та 4-й – 4⁴⁰. 5 куренів нараховувала полкова сотня полку Василя Чуги⁴¹, 6 підрозділів – сотника і наказного полковника Василя Родіоновича⁴². Натомість сотня Павла Неверовського полку Андрія Ковбаси представлена лише двома куренями⁴³.

Не відрізнялися однорідністю за чисельністю куренів сотні полку Гаврила Бурляя. Так, перші дві сотні нараховували по 6 куренів кожна⁴⁴. Проте підрозділ сердюків, який базувався у Чернігівському полку, мав у своїх сотнях по 5 та по 4 курені⁴⁵.

Окрім козаків-найманців, даний присяжний реєстр подає ще одну категорію – “молодиків”, які, перебуваючи серед козаків, навчалися азів військової справи⁴⁶. Ця складова майбутніх козаків представлена у джерелі у двох іпостасях: *іменному* і *числовому*. Перша замикає перелік козаків “Чужинного” полку, який перебував на території Гадяцького полку⁴⁷. Молодики у числовому порядку наявні в одній зі складових Компанійського полку Андрія Ковбаси і у кількісному складі представлені поряд з козаками, в яких здобували необхідний досвід: “Тимофій Бълоусенко, хоружій з двома молодиками”, “Остапъ Кравецъ з молодикомъ”, “Грицко Полтавецъ з молодикомъ”⁴⁸. Кількість молодиків на службі в одного козака могла становити від однієї до двох осіб.

Загалом чисельність полків має такий вигляд:

³² РДАДА. – Ф. 140. – Оп. 1. – Спр. 35. – Арк. 5 зв.–6 зв.

³³ Там само. – Арк. 8.

³⁴ Там само. – Арк. 8 зв.

³⁵ Там само. – Арк. 5 зв.–7.

³⁶ Сокирко О. Лицарі другого сорту. – С. 151.

³⁷ Там само – С. 151.

³⁸ РДАДА. – Ф. 140. – Оп. 1. – Спр. 35. – Арк. 21 зв.–24 зв.

³⁹ Сокирко О. Лицарі другого сорту. – С. 151.

⁴⁰ РДАДА. – Ф. 140. – Оп. 1. – Спр. 35. – Арк. 4–7 зв.

⁴¹ Там само. – Арк. 11–12 зв.

⁴² Там само. – Арк. 13 зв.

⁴³ Там само. – Арк. 18.

⁴⁴ Там само. – Арк. 21–22.

⁴⁵ Там само. – Арк. 23–25.

⁴⁶ Сокирко О. Лицарі другого сорту. – С. 152.

⁴⁷ РДАДА. – Ф. 140. – Оп. 1. – Спр. 35. – Арк. 10.

⁴⁸ Там само. – Арк. 17–17 зв.

Чисельність полку полковника Карпа Часника

Полкова старшина*	1-ша сотня**			2-га сотня		3-тя сотня				4-та сотня		
	1-й ку-рінь	3-й ку-рінь	4-й ку-рінь	1-й ку-рінь	3-й ку-рінь	1-й ку-рінь	3-й ку-рінь	4-й ку-рінь	5-й ку-рінь	1-й ку-рінь	3-й ку-рінь	4-й ку-рінь
5	39	22	33	28	37	23	19	21	23	18	17	28
Чисельність по сотнях	94			65		86				63		
Загальна чисельність												313

Чисельність сотень Василя Йосифовича, Федора Нестеренка та Леська Левенця полку Карпа Часника, які дислокувалися на заставах

Сотня Василя Йосифовича	Сотня Леська Левенця	Сотня Федора Нестеренка
13	9	16
Загальна чисельність		38

Тут необхідно зазначити, що з 13-ти чоловік сотні Василя Йосифовича 8 осіб (Яким Ігнатенко, Іван Чепіга, Федір Нестеренко, Павло Василенко, Левко Нестеренко, Яків Малюта, Юсько Яценко та Тишко Ігнатенко) згадані у переліку основної частини козаків компанійського полку Карпа Часника⁴⁹. Тому, за сумою обох таблиць, додавши їхні показники і віднявши 8 повторюваних осіб, а також додавши 3-х старшин даного полку, які підписалися під присяжними текстами (полкового обозного Ігната Голика, оскільки він згаданий в іменних списках як Ігнат Голицький, та Стефана Петровича не рахуємо), будемо мати 345 козаків, які представлені у присяжному списку 1718 р. охочекомонного полку Карпа Часника.

Чисельність полку полковника Василя Чуги, який дислокувався у Гадяцькому полку

Полкова старшина	Курінь Максима Вертелка	Курінь Андрія	Курінь Йосифа Ковальського	Молодики-компанійці
4	16	18	21	13
Загальна чисельність				72

* Сотенна старшина представлена у переліку 1-го куреня відповідної сотні.

** У даному випадку 1-ша сотня виділена нами досить умовно, оскільки у реєстрі козаків полку Карпа Часника вона не зазначена. Але враховуючи той факт, що за цим переліком козаків ішла градація на 2, 3 і 4 сотні, то очевидно, що у даному випадку мова йде саме про 1-у сотню.

⁴⁹ РДАДА. – Ф. 140. – Оп. 1. – Спр. 35. – Арк. 4–7.

Присяжний список найманого війська Гетьманщини 1718 року...

Чисельність полку полковника Василя Чуги

Полкова старшина	Полковий курінь	3-й курінь	4-й курінь*	5-й курінь
3	32	21	19	12
Загальна чисельність				87

Чисельність підрозділу сотника і наказного полковника Василя Родіоновича

Полкова старшина	Курінні отамани	Рядовий склад
4	6	104
Загальна чисельність		114

Кількість козаків компанійського полку Василя Чуги за даними перших двох таблиць складає 159 чол. (разом з підрозділом Василя Родіоновича – 273 чол.).

Чисельність полку полковника Андрія Ковбаси та сотника даного полку Павла Неверовського

Чисельність полку Андрія Ковбаси	Чисельність сотні Павла Неверовського охочекомонного полку Андрія Ковбаси		
	сотенна старшина	1-й курінь	2-й курінь
46	4	14	15
Загальна чисельність			79

Чисельність козаків полку Андрія Ковбаси становить 79 чол. До цієї кількості потрібно додати полкового писаря Стефана Саколовича та отамана Тимоша Лопатинського, які згадуються під присяжними текстами, але відсутні у переліку полку в іменних реєстрах.

Чисельність полку полковника Гаврила Бурляя

Полкова старшина	1-ша сотня**					2-га сотня					Полкова сотня	Іванова сотня
	1-й ку-рінь	3-й ку-рінь	4-й ку-рінь	5-й ку-рінь	6-й ку-рінь	1-й ку-рінь	3-й ку-рінь	4-й ку-рінь	5-й ку-рінь	6-й ку-рінь		
3	4	5	5	12	9	10	10	7	6	6	5	16

* При вказівці номера даного куреня вочевидь писар зробив помилку, оскільки у джерелі він повторно позначений 3-м куренем. Зважаючи на той факт, що після нього відразу йде 5-й курінь, то у даному випадку мова йде, вочевидь, саме про 4-й курінь.

** Назва вжита гіпотетично, оскільки у джерелі вказівка на 1-шу сотню відсутня. Про те, що у даному разі мова йде саме про 1-шу сотню, можна судити з того, що за нею згадується 2-га сотня.

Чисельність по сотнях	35				39					
Загальна чисельність										98

**Чисельність частини полку
полковника Гаврила Бурляя,
дислокованої у Чернігівському полку**

Полкова старшина	1-ша або 2-га сотня*					3-тя сотня					4-та сотня			
	1-й** ку- рінь	2-й ку- рінь	3-й ку- рінь	4-й ку- рінь	5-й ку- рінь	1-й ку- рінь	2-й ку- рінь	3-й ку- рінь	4-й ку- рінь	5-й ку- рінь	1-й ку- рінь	2-й ку- рінь	3-й ку- рінь	4-й ку- рінь
1	18	10	11	14	12	18	9	6	5	10	12	11	4	8
Загальна чисельність														149

Кількість сердюків полку Гаврила Бурляя згідно з підрахунком даних обох таблиць становить 247 козаків.

Загалом, додавши всі показники усіх компанійців та сердюків, будемо у загальному рахунку мати 946 козаків-найманців, зазначених у присяжному списку.

О. Сокирко подає дані по чисельності кожного з полків станом на осінь 1726 р. Порівнюючи дані, наведені у джерелі, що публікується, стає зрозуміло, що за 8 років чисельність компанійців та сердюків майже не зазнала змін. Так, у 1726 р. полк Гаврила Бурляя нараховував 248 осіб, Григорія Тонконога – 277, Андрія Ковбаси – 100 та Карпа Часника – 359⁵⁰. У 1718 р. полк Бурляя нараховував 247 осіб, Чуги (Тонконога) – 273, Ковбаси – 81 і Часника – 345.

Діловодне оформлення іменних списків мало *одноколонковий* та *змішаний* (*одно-двоколонковий*) характер. За змішаним принципом складено переліки основної частини товариства полку Карпа Часника⁵¹, його складові сотень Федора Нестеренка і Левенця, що перебували поблизу Василькова і на Плисецькій заставі⁵². Одноколонково представлені іменні реєстри сотні Василя Йосифовича компанійців полку Карпа Часника, базованої на заставах⁵³, двох частин полку Василя Чуги⁵⁴, козаків сотника і наказного полковника

* В джерелі не проставлено порядковий номер сотні. Враховуючи, що після неї по порядку йде 3-тя сотня, логічно, що їй передують 1-ша або 2-га.

** Номери куренів, як і назви цієї структурної одиниці війська, вжиті нами умовно, оскільки у джерелі вони розділені посадами отаманів. У 1-й курінь кожної сотні включено перелік сотенної старшини.

⁵⁰ Сокирко О. Лицарі другого сорту. – С. 150.

⁵¹ РДАДА. – Ф. 140. – Оп. 1. – Спр. 35. – Арк. 4–7.

⁵² Там само. – Арк. 8 зв.

⁵³ Там само. – Арк. 8.

⁵⁴ Там само. – Арк. 9–12.

Присяжний список найманого війська Гетьманщини 1718 року...

Василя Родіоновича⁵⁵, двох частин полків Андрія Ковбаси⁵⁶ і Гаврила Бурляя⁵⁷. Всі ці реєстри після оформлення передавалися князю Онисиму Хотітовському, який відповідав за приведення населення в Україні до присяги. Дану документацію він скріплював особистим підписом на всіх аркушах⁵⁸.

Підсумовуючи, можемо зауважити значний інформативний потенціал присяжного списку найманців 1718 р. Тут показано кількісну складову компанійського і сердюцького війська, особливості його внутрішньої структури, місця дислокації полків або їхніх окремих підрозділів.

Іван Синяк (Київ). Присяжний список найманого війська Гетьманщини 1718 року як історичне джерело

У публікації розглянуто інформативний потенціал присяжного списку найманого гетьманського війська 1718 р. Він відображає такі аспекти, як чисельність товариства кожного окремого полку і загалом, місця дислокації полку та його структурних підрозділів, особливості внутрішньої структури організації війська. Також звернуто увагу на побудову присяжного реєстру найманого війська Гетьманщини.

Ключові слова: присяжний список, реєстр, компанійський полк, сердюцький полк.

Ivan Syniak (Kyiv). The Register of Mercenaries in the Hetmanate (1718) as a Historical Document

This article discusses the information on the register of mercenaries in Ukraine who swore an oath of allegiance to Tsar Peter I's successor, his younger son, Petr Petrovich, in 1718. This document contains data about number, location, and military organization of the army. The article studies also the structure of the document.

Keywords: list of mercenaries, regiment, Serdiuks regiment.

⁵⁵ Там само. – Арк. 13 зв.–15 зв.

⁵⁶ Там само. – Арк. 17–18 зв.

⁵⁷ Там само. – Арк. 21–25.

⁵⁸ Там само. – Арк. 4–25.